

Powiatowy Urząd Pracy w Wysokiem Mazowieckiem

**Monitoring zawodów
deficytowych i nadwyżkowych
w powiecie wysokomazowieckim
w 2019 roku**

Wysokie Mazowieckie, lipiec 2020

Spis treści

Wstęp	3
1. Analiza ogólnej sytuacji na rynku pracy	5
1.1 Analiza sytuacji na rynku pracy	5
1.2 Analiza bezrobotnych oraz ofert pracy	8
2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych	14
3. Analiza bezrobotnych bez zawodu	17
4. Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych	18
5. Podsumowanie	22
Informacja sygnałna	24
Załącznik 1. Rynek pracy	26
Załącznik 2. Rynek edukacyjny	95

Wstęp

Dogłębne poznanie mechanizmu funkcjonowania lokalnego rynku pracy wydaje się niezbędne, by można było skutecznie go poprawić, odpowiednio dostosowując do lokalnych potrzeb i polityki rynku pracy. Spadek poziomu bezrobocia notowany w minionych latach sprawił, iż w wielu zawodach pracodawcy borykali się z obsadzeniem wolnych miejsc pracy. Wciąż więc konieczna jest szeroka i ciągle aktualizowana wiedza na temat kształtowania się wielkości opisujących rynek pracy, służąca podejmowaniu skutecznych działań w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy, formułowania wniosków i ostrzeżeń dla systemu kształcenia zawodowego i szkolenia osób bezrobotnych. Umożliwia on określenie popytu i podaży na poszczególnych rynkach zawodowo – terytorialnych. W jego ramach możliwe jest określenie zawodów, które są deficytowe, a które są nadwyżkowe. Istotne jest to szczególnie dla lokalnej edukacji, a także potrzeb szkoleniowych tych osób, które chcą się przebranżowić lub uzyskać nowe kwalifikacje. W szczególności zaś opracowanie to ważne jest dla osób bezrobotnych.

Celem opracowania niniejszego raportu jest pokazanie przemian zachodzących na rynku zatrudnienia, określenie zapotrzebowania na konkretne zawody, wskazanie potrzeby działań w zakresie edukacji, aktywnej polityki rynku pracy. Informacja o bezrobociu i ofertach pracy według zawodów posłuży w szczególności do:

- określenia kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo - kwalifikacyjnej na powiatowym rynku pracy,
- prowadzenia racjonalnej i zgodnej z realiami rynku pracy gospodarki środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, w zakresie asygnowania środków na aktywizację bezrobotnych,
- określenia zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych,
- dostosowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym,
- usprawnienia poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów, profesji oraz kwalifikacji deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy,
- ułatwienia realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia,
- opracowywania przez samorząd lokalny strategii działania oraz oceny i weryfikacji ich założeń w części dotyczącej łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia,
- stworzenia bazy informatycznej dla przewidywania struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym.

Poprzez wskazanie kierunków rozwoju rynku pracy oraz ukazanie zmian zarówno w strukturze zarejestrowanych osób bezrobotnych jak i w strukturze składanych przez pracodawców ofert pracy, niniejsza analiza może okazać się pomocna dla:

- lokalnych organów administracji samorządowej,
- Instytucji i organizacji społeczno – politycznych z terenu powiatu i województwa zainteresowanych współdziałaniem na rynku pracy,
- pracodawców,
- dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych, bazuje na danych gromadzonych w systemie Syriusz – o liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, zgłoszonych wolnych miejscach pracy i aktywizacji zawodowej oraz na danych odnośnie ofert pracy podmiotów publicznych oraz tych publikowanych w Internecie. Analizę wzbogacono poprzez wykorzystanie danych Systemu Informacji Oświatowej MEN, badań Głównego Urzędu Statystycznego (BEAL, badanie popytu na pracę), czy też danych uzyskanych ze źródeł pierwotnych w ramach badań kwestionariuszowych przedsiębiorstw na lokalnym rynku pracy.

Zakres tematyczny monitoringu dotyczy zarówno zawodów i specjalności określonych w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności dla potrzeb rynku pracy, jak i umiejętności i uprawnień posiadanych przez bezrobotnych oraz tych najbardziej pożądanym przez pracodawców. Poniżej wyjaśniono podstawowe pojęcia monitoringu.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych – proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków oraz prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Zawody deficytowe to takie, na które istnieje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie: liczba ofert pracy jest wyższa niż liczba bezrobotnych, odsetek długotrwale bezrobotnych jest nieznaczny, a odpływ przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody zrównoważone to takie, na które na rynku pracy występuje zapotrzebowanie zbliżone do liczby bezrobotnych w danym zawodzie; liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby zarejestrowanych bezrobotnych, odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznaczny, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody nadwyżkowe to takie, na które istnieje na rynku pracy niższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie: liczba ofert pracy jest niższa niż liczba bezrobotnych, długotrwale bezrobocie jest relatywnie wysokie, a napływ bezrobotnych przewyższa ich odpływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawód – zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności (KZiS) definiowany jest jako przynoszący dochód zbiór zadań(zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji, zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki.

Umiejętności określono jako zdolność wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu.

Uprawnienia to dodatkowe kwalifikacje zawodowe zdobywane w drodze procesu certyfikacji, dodatkowych szkoleń, egzaminów lub często także po udowodnieniu przebycia wymaganej praktyki.

Kwalifikacje to układ wiedzy, umiejętności i uprawnień przydatnych do realizacji składowych zadań zawodowych.

Oferta pracy to zgłoszenie przez pracodawcę do powiatowego urzędu pracy lub umieszczenie w internetowych serwisach rekrutacyjnych oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, co najmniej jednego wolnego miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w określonym zawodzie lub specjalności w celu znalezienia odpowiedniego pracownika.

Bezrobotny absolwent rozumiany jest jako bezrobotny do upływu 12-stu miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie czy innym dokumencie potwierdzającym ukończenie szkoły lub zaświadczenie o ukończeniu kursu.

1. Analiza ogólnej sytuacji na rynku pracy

1.1 Analiza sytuacji na rynku pracy

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wysokiem Mazowieckiem na koniec grudnia 2019 roku wyniosła **1545 osób** i była niższa od liczby osób zarejestrowanych w analogicznym okresie roku ubiegłego o 1,4% (31.12.2018 r. - 1567 osób).

W strukturze bezrobotnych znajdowało się **643 kobiety** (41,61% ogółu bezrobotnych), tj. o 2 mniej niż w roku 2018 (odpowiednio 645 i 41,16%).

Na koniec grudnia 2019 r prawo do zasiłku w powiecie posiadał co 11 bezrobotny – ogółem **130 osób**, o 5 mniej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, w tym m.in.: 37 osób powyżej 50 roku życia (spadek o 2 osoby).

Jak wynika z danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny stopa bezrobocia na koniec grudnia 2019 roku kształtowała się na poziomie **5,6%** i była jedną z trzech najniższych w województwie podlaskim (powiat suwalski – 3,9%, powiat bielski 4,7%). W analogicznym okresie roku 2018 stopa bezrobocia była o 0,1 punktu procentowego wyższa.

Porównanie stopy bezrobocia na koniec 2017 oraz 2018 roku zawiera poniższa tabela.

Tabela 1. Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2018 i 2019 roku

Stopa bezrobocia		
	31.12.2018	31.12.2019
Polska	5,8	5,2
Województwo podlaskie	7,8	6,9
Powiat wysokomazowiecki	5,7	5,6

W populacji osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP na koniec miesiąca grudnia 2018 r. i grudnia 2019 r. znajdowały się m.in. niżej wymienione kategorie osób bezrobotnych:

Tabela 2. Struktura i wybrane kategorie bezrobotnych (ogółem)

Wyszczególnienie	PUP		Różnica pomiędzy stanem bezrobotnych na koniec XII.2019 r., a stanem na koniec XII.2018 r.
	Grudzień 2019	Grudzień 2018	
1. Liczba osób bezrobotnych			
1.1 ogółem	1567	1545	-22
1.1 z prawem do zasiłku	135	130	- 5
1.2 nowo zarejestrowani	1991	1761	-230
1.3 wyłączone z ewidencji	2032	1783	-249
2. Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy:			
2.1 osoby do 30 roku życia	567	554	- 13
2.2 w tym osoby do 25 roku życia	311	265	- 46
2.3 powyżej 50 roku życia	382	376	-6
2.4. długotrwale bezrobotni	886	877	- 9
2.5. bez kwalifikacji zawodowych	620	596	-24
2.6. bez doświadczenia zawodowego	517	499	-18
2.7. niepełnosprawni	79	81	+2
3. Inne kategorie			
3.1 kobiety	645	643	-2
3.2 zamieszkali na wsi	918	925	+7
3.3 osoby do 12 miesięcy po ukończeniu nauki	65	67	+ 2

Cechą silnie różnicującą stopień zagrożenia bezrobociem jest **wiek** ludności aktywnej zawodowo. Analiza przedziału wiekowego osób bezrobotnych wskazuje, że największą grupą osób są bezrobotni w wieku **25-34 lata – 501 osób** (32,4% ogółu bezrobotnych w powiecie). W stosunku do grudnia 2018 r. bezrobocie tej grupy osób zwiększyło się o 2,9% (462 osoby). W odniesieniu do 2018 r. wzrost liczby bezrobotnych odnotowano również w kategorii wiekowej **45-54 lata – 250 osób** - 16,2% (243 osoby -15,5%) oraz **55-59 lat – 148 osób** - 9,6 % (143 osoby – 9,1%). W pozostałych kategoriach wiekowych zanotowano spadek liczby osób bezrobotnych, najwięcej przedziale wiekowym **18-24 lata 265 osób** – 17,2% (rok 2018, 311 osób - 19,8%).

Kierunek i poziom wykształcenia, rodzaj kwalifikacji zawodowych w istotny sposób określają status bezrobotnego oraz zdolności do szybkiego reagowania na zmieniające się potrzeby rynku pracy.

W warunkach tworzenia się nowoczesnego rynku pracy zmniejszyło się zapotrzebowanie na pracowników o niskich kwalifikacjach zawodowych, głównie z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym. Nie odzwierciedla jednak tego statystyka urzędu za rok 2019. Analizując bowiem

tę kategorię zanotowano spadek osób bezrobotnych w stosunku do roku poprzedniego (grudzień 2019 r. 827 osób, tj. 53,5% ogółu bezrobotnych, a grudzień roku 2018 – 871 osób – 55,6%). W pozostałych poziomach wykształcenia struktura bezrobotnych kształtowała się podobnie jak w roku poprzednim, notując nieznaczny wzrost. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem średnim zawodowym, policealnym wzrosła o punkt procentowy, a z wykształceniem wyższym z 0,2 %.

Analiza **czasu pozostawania bez pracy** wskazuje na dalszy spadek liczby osób zarejestrowanych w 2019 r. w poszczególnych kategoriach w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, z wyjątkiem osób pozostających bez pracy 6-12 miesięcy i 12-24 miesiące, gdzie zanotowano wzrost liczby bezrobotnych. I tak osoby bezrobotne pozostające bez pracy **do 1 miesiąca** w liczbie 99 osób stanowiły odsetek osób o 0,6% niższy niż odsetek zarejestrowanych w roku poprzednim (rok 2018 - 110 osób – 7%). Kolejny spadek o 1,1 wskaźnika procentowego udziału w ogólnej licznie bezrobotnych odnotowano wśród osób pozostających bez pracy **od 1 do 3 miesięcy** (221 osób – 14,3%). W porównaniu do roku 2018 wśród osób zarejestrowanych **od 3 do 6 miesięcy** odnotowano największy spadek o 60 osób, a w ujęciu procentowym o 3,7 punktu procentowego (2018 r. - 261 osób, 16,7%). Natomiast tak jak zaznaczono wcześniej o 4,8% zwiększyła się liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych **od 6 do 12 miesięcy** (295 osób), (rok 2018 - 224 osoby - 14,3%). Wzrost za poziomie 1,3% zaobserwowano również w grupie osób bezrobotnych zarejestrowanych **od 12 do 24 miesięcy** (rok 2018 - 272 osób – 17,4%). Kolejny spadek o 0,7 punktu procentowego dotyczył wskaźnika procentowego udziału bezrobotnych przebywających w ewidencji urzędu powyżej **24 miesięcy** w ogólnej liczbie zarejestrowanych (440 osób – 28,5%).

Jednym z najgroźniejszych zjawisk występujących na rynku pracy jest **bezrobocie długotrwałe** (pozostawanie bez pracy ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat). Długookresowe bezrobocie stwarza zagrożenie wykluczenia społecznego, zmniejsza szansę na znalezienie pracy, a tym samym powoduje degradację materialną i społeczną. Na koniec 2019 roku w ewidencji PUP figurowało 877 osób długotrwałe bezrobotnych, które stanowiły 56,8 ogółu bezrobotnych (grudzień 2018 - 886 osób- 56,5%). Na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy 2019 r. wskaźnik procentowego udziału długotrwałe bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 0,3%, i dalej utrzymuje się na wysokim poziomie. Ponad połowę z nich (57,6%) stanowili mężczyźni. Na długotrwałe bezrobocie narażone są wszystkie grupy bezrobotnych, jednak jego wielkości są różne ze względu na wykształcenie. Można powiedzieć, że niższy wiek i wyższy poziom wykształcenia zmniejszają prawdopodobieństwo pozostawania bez pracy. I tak przeważającą część długotrwałe bezrobotnych stanowią osoby legitymujące się niskim poziomem wykształcenia: gimnazjalnym i poniżej – 31,2% oraz zasadniczym zawodowym – 29,2%, co łącznie stanowi 60,4% ogółu długotrwałe bezrobotnych. Na kolejnym miejscu uplasowali się bezrobotni z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym – 21,8%, a następnie osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 12%. Bezrobotni posiadający wykształcenie wyższe stanowili najniższy odsetek osób długotrwałe bezrobotnych – 5,8%.

Na przestrzeni całego 2019 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Wysokiem Mazowieckiem wpłynęły ogółem **1036 zgłoszenia wolnych miejsc pracy** i miejsc aktywizacji zawodowej. W stosunku do roku ubiegłego (1479 ofert) nastąpił spadek o 30% - 443 oferty pracy. Urząd dysponował 777 ofertami pracy niesubsydiowanej, które stanowiły 75% ogółu ofert zgłoszonych do PUP (2018 r. – 1098 oferty – 74,2%), 259 miejscami pracy subsydiowanej, wolnymi miejscami aktywności zawodowej (oferty stażu i przygotowania zawodowego dorosłych)(rok 2018 - 381 ofert).

Na jedno miejsce pracy i miejsce aktywizacji zawodowej w roku 2017 przypadało średnio 18 bezrobotnych (rok 2018 – 13).

1.2 Analiza bezrobotnych oraz ofert pracy

Analizując stan bezrobotnych (**posiadających wyuczony zawód**) w powiecie w 2019 roku w kontekście **elementarnych grup zawodów** (Tabela 3) można zauważyć, że najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych było w kategorii Sprzedawcy sklepowi i pokrewni (108 osób), Mechanicy pojazdów samochodowych (67 osób), (Kucharze 44 osoby) oraz Technicy rolnictwa i pokrewni (37 osób). W analogicznym okresie roku 2018 sytuacja przedstawiała się bardzo podobnie. Najliczniejszą grupą bezrobotnych byli Sprzedawcy sklepowi (109 osób), Mechanicy pojazdów samochodowych (65 osób), Kucharze (43 osób) oraz Technicy rolnictwa i pokrewni (37 osób), Większy spadek osób bezrobotnych odnotowano w kategorii Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych 33 osoby. Natomiast wzrost ilości bezrobotnych odnotowano w grupie Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych - 33 osoby (2018 r- 23 osoby) oraz Technik mechanik - 40 osób (2018 r – 31 osób). W ujęciu tabelarycznym nie znalazły się elementarne grupy zawodów, które występowały w 2018 r. w ilości 20 osób: 7233 Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych oraz 3512 Technicy wsparcia informatycznego i technicznego.

Tabela 3 Grupy zawodów, w których liczba bezrobotnych (stan na koniec okresu) jest największa w 2019 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych (stan na koniec okresu)
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	108
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	67
5120	Kucharze	44
3115	Technicy mechanicy	40
3142	Technicy rolnictwa i pokrewni	37
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	35
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	34
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	33
7222	Ślusarze i pokrewni	30
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	29
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	26
7112	Murarze i pokrewni	25
3144	Technicy technologii żywności	24
5141	Fryzjerzy	24
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	23
5153	Gospodarze budynków	21
3434	Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	20
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	20
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	17
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	16
4321	Magazynierzy i pokrewni	16

9112	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	16
------	---	----

Przedstawiona w rocznym sprawozdaniu tabela 4 wskazuje nazwy zawodów, w których największa liczba osób bezrobotnych dokonuje rejestracji w Urzędzie Pracy (tzw. napływ osób bezrobotnych). Wśród osób nowo rejestrujących się można zauważyć, że w dużej części posiadane przez nich zawody pokrywają się z zawodami osób już widniejących w rejestrach osób bezrobotnych. Napływ osób bezrobotnych może mieć wiele czynników. Częstym powodem rejestracji osób bezrobotnych były: chęć uzyskania dostępu do świadczeń służby zdrowia oraz możliwość pobierania świadczeń socjalnych z MOPS lub GOPS. Wygaśnięcie bądź wypowiedzenie umowy o pracę lub umowy cywilno-prawnej stanowiły również argument rejestracji w Urzędzie. Innymi przyczynami były rezygnacja z prowadzenia własnej działalności gospodarczej lub chęć podniesienia kwalifikacji zawodowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, czy też stażach współfinansowanych przez Urząd.

Największy napływ osób bezrobotnych w 2019 roku odnotowano w takich elementarnych grupach zawodów jak: Sprzedawcy sklepowi (104 osób), Mechanicy pojazdów samochodowych (56 osoby, spadek o 23 osoby), Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych (54 osoby, wzrost o 13 osób), Technicy technologii żywności (45 osób, spadek o 10 osób), Kucharze (45 osób, wzrost o 2 osoby). W porównaniu z rokiem ubiegłym największy wzrost liczby bezrobotnych zanotowano w grupie Gospodarze budynków (26 osób) oraz Murarze i pokrewni (20 osób). Grupy te nie były ujęte w analizie za rok 2018.

Natomiast spadek osób bezrobotnych zanotowano w Grupach : Piekarze, cukiernicy i pokrewni (40 osób, spadek o 6 osób), Stolarze meblowi i pokrewni (38 osób, spadek o 8 osób), Fryzjerzy (33 osoby, spadek o 2 osoby), Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych (27 osób, spadek o 8 osób), Ślusarze i pokrewni (28osób, spadek o 2 osoby).

Natomiast wzrost ilości osób bezrobotnych odnotowano w grupach zawodów takich jak: Specjaliści do spraw administracji i rozwoju (44 osoby, wzrost o 5 osób), Technicy mechanicy (43 osoby, wzrost o 13 osób).

Tabela 4 Grupy zawodów, w których liczba bezrobotnych (napływ) jest największa w 2019 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych (napływ w okresie)
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	104
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	56
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	54
3144	Technicy technologii żywności	45
5120	Kucharze	45
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	44
3115	Technicy mechanicy	43
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	40
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	38
3142	Technicy rolnictwa i pokrewni	34
5141	Fryzjerzy	33
7222	Ślusarze i pokrewni	28
3434	Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	27

2631	Ekonomiści	26
5153	Gospodarze budynków	26
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	24
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	23
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	23
7112	Murarze i pokrewni	20
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	20

Z analizy posiadanych danych MRPiPS wynika, że w roku 2019 do Centralnej Bazy Ofert Pracy wpłynęło **1212** krajowych ofert pracy. Należy zaznaczyć, że w ramach CBOP brane są pod uwagę oferty pracy zgłaszane do Powiatowego Urzędu Pracy, Ochotniczych Hufców Pracy oraz oferty zgłaszane w ramach sieci EURES,

Dokonując analizy ofert pracy zgłoszonych w 2019 roku, należy zauważyć, że pracodawcy najczęściej poszukiwali: **Pracowników usług i sprzedawców** (266 ofert), **Pracowników wykonujących prace proste** (237 ofert), **Robotników przemysłowych i rzemieślników** (164 oferty), **Specjalistów** (136 ofert). W porównaniu do roku 2018 zgłaszane oferty pracy kierowane były do tych samych wielkich grup zawodów, różniły się tylko liczebnością ofert.

Najrzadziej wpływają oferty pracy w grupie zawodowej Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (5 ofert pracy), a także Przedstawiciele władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników (34 ofert pracy). W roku 2018 odnotowano ich odpowiednio 0 i 30 ofert pracy.

Analiza ofert pracy zamieszczonych w Internecie wykazała, iż w 2019 roku zgłoszonych zostało łącznie **180 ofert pracy**. W porównaniu do roku 2018 nastąpił wzrost o 63 oferty (rok 2018 - 117 ofert pracy), przy czym oferty najczęściej kierowane były do: Pracowników usług i sprzedawców - 64 (w roku 2018 było ich 27), Techników i innego personelu średniego 40 oferty (w roku 2018 - 40), Operatorów i monterów maszyn i urządzeń 18 ofert (w roku 2018 - 2 oferty).

Ponadto nie odnotowano ani jednej oferty pracy kierowanej do grupy zawodów: Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy, Pracownicy wykonujący prace proste. W roku 2018 było tak samo.

Tabela 5. Oferty pracy w 2019 roku

Kod grupy zawodów	Nazwa wielkiej grupy zawodów	CBOP (PUP+OHP+EURES)	Internet	Razem
	w liczbach bezwzględnych			
	Ogółem	1032	180	1212
1	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNICY I KIEROWNICY	8	26	34
2	SPECJALIŚCI	120	16	136
3	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	82	40	122
4	PRACOWNICY BIUROWI	123	0	123
5	PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	202	64	266
6	ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	5	0	5
7	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	148	16	164

8	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	107	18	125
9	PRACOWNICY WYKONUJĄCY PRACE PROSTE	237	0	237
wskaźnik struktury według źródeł				
1	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNICY I KIEROWNICY	23,53%	76,47%	100%
2	SPECJALIŚCI	88,24%	11,76%	100%
3	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	67,21%	32,79%	100%
4	PRACOWNICY BIUROWI	100,00%	0,00%	100%
5	PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	75,94%	24,06%	100%
6	ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	100,00%	0,00%	100%
7	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	90,24%	9,76%	100%
8	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	85,60%	14,40%	100%
9	PRACOWNICY WYKONUJĄCY PRACE PROSTE	100,00%	0,00%	100%
wskaźnik struktury wg grup w poszczególnych źródłach				Wskaźnik zróżnicowania (PUP vs. Internet)
1	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNICY I KIEROWNICY	0,78%	14,44%	0,05
2	SPECJALIŚCI	11,63%	8,89%	1,31
3	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	7,95%	22,22%	0,36
4	PRACOWNICY BIUROWI	11,92%	0,00%	
5	PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	19,57%	35,56%	0,55
6	ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	0,48%	0,00%	
7	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	14,34%	8,89%	1,61
8	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	10,37%	10,00%	1,04
9	PRACOWNICY WYKONUJĄCY PRACE PROSTE	22,97%	0,00%	

Analizując **wskaźnik długotrwałego bezrobocia** można zauważyć jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów stanowią długotrwanie bezrobotni. Im większa wartość wskaźnika, tym więcej osób jest długotrwanie bezrobotnych. W 2019 roku, w przypadku 41 elementarnych grup zawodów, wskaźnik długotrwałego bezrobocia wyniósł 100% co oznacza, że każdy bezrobotny w danej grupie jest długotrwanie bezrobotnym (w 2018 r było takich grup 40). Poniżej przedstawiono zawody, przy których odnotowano 100% wskaźnik długotrwałego bezrobocia:

Tabela 6 Grupy zawodów, dla których wskaźnik długotrwałego bezrobocia jest najwyższy w 2019 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia
2133	Specjaliści do spraw ochrony środowiska	100,00
2262	Lekarze dentyści specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)	100,00
2272	Diagności laboratoryjni specjaliści	100,00
2341	Nauczyciele szkół podstawowych	100,00
2423	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	100,00
2632	Archeolodzy, socjolodzy i specjaliści dziedzin pokrewnych	100,00
2651	Artyści plastycy	100,00
3113	Technicy elektrycy	100,00
3132	Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni	100,00
3254	Technicy fizjoterapii i masażyści	100,00
3323	Zaopatrzeniowcy	100,00
3344	Sekretarze medyczni i pokrewni	100,00
3356	Funkcjonariusze służby więziennej	100,00
3521	Operatorzy urządzeń do rejestracji i transmisji obrazu i dźwięku	100,00
3522	Operatorzy urządzeń telekomunikacyjnych	100,00
4223	Operatorzy centrali telefonicznych	100,00
4226	Recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych)	100,00
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00
5419	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00
6111	Rolnicy upraw polowych	100,00
6129	Hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00
6330	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby	100,00
7111	Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	100,00
7121	Dekarze	100,00
7213	Blacharze	100,00
7514	Robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych	100,00
7537	Kaletnicy, rymarze i pokrewni	100,00
8121	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	100,00
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	100,00
8156	Operatorzy maszyn do produkcji obuwia i pokrewni	100,00
8312	Dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni	100,00
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	100,00
8343	Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni	100,00
9111	Pomoce domowe i sprzątaczk	100,00
9121	Praczk	100,00
9129	Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątniem	100,00
9212	Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt	100,00
9333	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów	100,00
9412	Pomoce kuchenne	100,00

9612	Sortowacze odpadów	100,00
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00

Analizie poddano także **wskaźnik płynności** bezrobotnych, który wskazuje na kierunek i natężenie ruchu bezrobotnych w danej grupie zawodów. Wskaźnik liczony jest jako stosunek napływu osób bezrobotnych w danej grupie zawodów w 2019 roku, do ich odpływu. Wartość wskaźnika większa od 1 oznacza, że odpływ przewyższa napływ, co wskazuje na spadek bezrobotnych w danym zawodzie. Natomiast wartość wskaźnika mniejsza od 1 oznacza, że napływ przewyższa odpływ, zatem dostrzega się wzrost liczby bezrobotnych w danej grupie zawodów. Natomiast, gdy odpływ jest równy napływowi, liczba bezrobotnych w grupie zawodów jest constans i nie ulega zmianie.

Wartość wskaźnika większą od 1 odnotowano w 15 grupach elementarnych (rok 2018 – 19 grup).

Tabela 7. Grupy zawodów, dla których wskaźnik płynności bezrobotnych jest najwyższy w 2019 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik płynności bezrobotnych
2145	Inżynierowie chemicy i pokrewni	3,00
2619	Specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani	3,00
2120	Matematycy, aktuariusze i statystycy	2,00
2221	Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	2,00
3432	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	2,00
4132	Operatorzy wprowadzania danych	2,00
4211	Kasjerzy bankowi i pokrewni	2,00
4212	Bukmacherzy, krupierzy i pokrewni	2,00
5321	Pomocniczy personel medyczny	2,00
6113	Ogrodnicy	2,00
7123	Tynkarze i pokrewni	2,00
8156	Operatorzy maszyn do produkcji obuwia i pokrewni	2,00
8157	Operatorzy maszyn do prania	2,00
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	2,00
9412	Pomoce kuchenne	2,00

Wskaźnik płynności bezrobotnych był najniższy w elementarnych zawodach zaprezentowanych w poniższej tabeli:

Tabela 8. Grupy zawodów, dla których wskaźnik płynności bezrobotnych jest najmniejszy w 2019 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik płynności bezrobotnych
2231	Położne bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	0,00
2293	Dietetycy i specjaliści do spraw żywienia	0,00
3331	Spedytorzy i pokrewni	0,00
3344	Sekretarze medyczni i pokrewni	0,00
3422	Trenerzy, instruktorzy i działacze sportowi	0,00

3511	Operatorzy urządzeń teleinformatycznych	0,00
3513	Operatorzy sieci i systemów komputerowych	0,00
7132	Lakiernicy	0,00
7214	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	0,00
7319	Rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	0,00
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	0,00
7536	Obuwnicy i pokrewni	0,00
8211	Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych	0,00
8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	0,00
9122	Czyszciciele pojazdów	0,00

2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych stanowi najważniejszy element prowadzenia monitoringu. Prezentowany jest w informacjach sygnałnych (w ujęciu półrocznym) oraz w rocznych raportach z monitoringu (roczny okres sprawozdawczy). Celem rankingu jest zidentyfikowanie elementarnych grup zawodów charakteryzujących się deficytem, równowagą bądź nadwyżką na rynku pracy. Przedstawienie rankingu zawodów deficytowych, zrównoważonych oraz nadwyżkowych, pozwoli dodatkowo na wskazanie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowej, a co za tym idzie, usprawnienie poradnictwa zawodowego.

Ranking opiera się na zestawieniu popytowej i podażowej strony rynku pracy. Jako podażową stronę rynku pracy przyjęto liczbę bezrobotnych w urzędzie pracy. Założono, że dane gromadzone przez PUP stanowią wyczerpujące źródło informacji o liczbie bezrobotnych i ich strukturze zawodowej.

Popyt na rynku pracy określono jako liczbę wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Oferty pracy zgłaszane przez pracodawców do PUP stanowią jedynie część informacji o popytowej stronie rynku pracy. Włączono do rankingu oferty pracy podmiotów publicznych (zamieszczanych w BIP) oraz oferty pracy publikowane w serwisach internetowych. Biorąc pod uwagę powyższe założenia, ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest konstruowany półrocznie i rocznie dla elementarnych grup zawodów w oparciu o następujące dane:

- dane o liczbie zarejestrowanych bezrobotnych i ofertach pracy (wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej) z systemu Syriusz,
- dane o liczbie ofert pracy w Internecie gromadzone przez WUP,
- dane o liczbie ofert pracy podmiotów publicznych (BIP) gromadzone przez WUP.

Zawody deficytowe charakteryzują się większą liczbą dostępnych ofert pracy niż wynosi średni stan bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym. Dodatkowo wskazane jest, aby w takim zawodzie odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekraczał mediany (Me), a odpływ bezrobotnych powinien przewyższać ich napływ (bądź być równy) w danym okresie sprawozdawczym. Zawody maksymalnie deficytowe wyróżniają się brakiem bezrobotnych, tj. wskaźnik oferty pracy wynosi zero.

Tabela 9. Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2019 roku

MAKSYMALNY DEFICYT*				
Kod	Elementarna grupa zawodów	Liczba dostępnych ofert pracy	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP (PUP+OHP+EURES) (%)	Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)
3352	Urzędnicy do spraw podatków	4		0,00
1120	Dyrektorzy generalni i zarządzający	2	0,00	0,00
1420	Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym	1		0,00
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	1	100,00	100,00
7413	Monterzy linii elektrycznych	1	0,00	0,00
1221	Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży	1		0,00
2353	Lektorzy języków obcych	1	0,00	0,00
2320	Nauczyciele kształcenia zawodowego	0	0,00	0,00
8172	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna	0	60,00	60,00
1211	Kierownicy do spraw finansowych	0	0,00	0,00
3313	Księgowi	0	0,00	0,00
8183	Operatorzy urządzeń pakujących, znakujących i urządzeń do napełniania butelek	0	0,00	0,00
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	0	0,00	0,00
2514	Programiści aplikacji	0	0,00	0,00
3256	Ratownicy medyczni	0	0,00	0,00

* W przypadku maksymalnego deficytu liczba bezrobotnych równa jest zero. W rezultacie wskaźnik dostępności ofert pracy równa się zero, a pozostałe mierniki nie osiągają wartości. Z tego względu zaleca się prezentację tej grupy według malejącej liczby dostępnych ofert pracy.

Jak widać z powyższej tabeli maksymalny deficyt dotyczy 15 elementarnych grup zawodów. W roku 2018 było ich 30.

Tabela 10. Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2019 roku

DEFICYT								
Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP (PUP+OHP+EURES) (%)	Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)
4415	Pracownicy działów kadr	0,17	1,00	0,17		1,00		0,00
3321	Agenci ubezpieczeniowi	0,25	1,33	0,19				0,00
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	0,33	1,67	0,20	0,00	1,00	14,29	14,29
2221	Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	0,33	1,50	0,22		2,00	5,56	5,56
2292	Fizjoterapeuci	0,25	1,08	0,23		1,00	0,00	0,00
2433	Specjaliści do	0,33	1,25	0,27		1,00	16,67	16,67

	spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)							
3412	Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej	0,17	0,50	0,33		1,00	33,33	33,33
5312	Asystenci nauczycieli	0,17	0,42	0,40		1,00	100,00	20,00
3251	Asystenci dentyści	0,08	0,17	0,50			0,00	0,00
7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	1,50	2,00	0,75	0,00	1,50		0,00
3139	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,25	0,33	0,75			0,00	0,00

Zawody zrównoważone odznaczają się zbliżoną liczbą bezrobotnych i dostępnych ofert pracy w danym okresie sprawozdawczym. Dodatkowo wskazane jest, aby w takim zawodzie odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekraczał mediany (Me), a odpływ bezrobotnych powinien przewyższać ich napływ (bądź być równy) w danym okresie sprawozdawczym.

Tabela 11. Grupy zawodów zrównoważonych w 2019 roku

RÓWNOWAGA						
Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP (PUP+OHP+EURES) (%)	Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	3,42	3,50	0,98	0,00	0,00
2352	Nauczyciele szkół specjalnych	0,17	0,17	1,00	0,00	0,00

Zawody nadwyżkowe odznaczają się przewagą liczebną bezrobotnych nad dostępnymi ofertami pracy, bezrobociem długotrwałym powyżej mediany (Me) oraz niskim odpływem netto (wyższy napływ niż odpływ) bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym. Zawody maksymalnie nadwyżkowe to takie, dla których nie ma żadnych ofert pracy, tj. wskaźnik dostępności oferty pracy nie przyjmuje żadnych wartości.

Tabela 12. Ranking elementarnych grup zawodów nadwyżkowych w 2019 roku

NADWYŻKA								
Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP (PUP+OHP+EURES) (%)	Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)
7222	Ślusarze i pokrewni	26,58	0,25	106,33	56,67	0,86	33,33	0,00

3343	Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	8,58	0,17	51,50	66,67	0,71	0,00	0,00
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	29,50	0,67	44,25	58,62	0,83	12,50	0,00
7125	Szklarze	10,83	0,33	32,50	70,00	0,82	0,00	0,00
5120	Kucharze	43,92	2,33	18,82	65,91	0,98	0,00	0,00
5153	Gospodarze budynków	22,00	1,67	13,20	76,19	0,96	65,00	10,00
5131	Kelnerzy	9,33	0,83	11,20	70,00	0,89	10,00	0,00
7112	Murarze i pokrewni	25,92	3,08	8,41	68,00	0,75	30,77	15,38
2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	2,67	0,33	8,00	66,67	0,75	0,00	0,00
7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	3,08	0,42	7,40	66,67	0,67	80,00	0,00
3259	Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	4,50	0,92	4,91	80,00	0,67	81,82	36,36
8211	Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych	2,75	0,67	4,12	66,67	0,00	37,50	0,00
5132	Barmani	2,67	0,75	3,56	66,67	0,67	0,00	0,00

Tabela 13. Ranking elementarnych grup zawodów nadwyżkowych w 2019 roku

MAKSYMALNA NADWYŻKA*		
Kod	Elementarna grupa zawodów	Liczba bezrobotnych
3119	Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	6
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	3
3344	Sekretarze medyczni i pokrewni	1

* W przypadku maksymalnej nadwyżki liczba ofert pracy równa jest zero. W rezultacie wskaźnik dostępności ofert pracy nie przyjmuje wartości. Z tego względu zaleca się prezentację tej grupy według malejącej przeciętnej miesięcznej liczby bezrobotnych.

3. Analiza bezrobotnych bez zawodu

Kolejnym elementem monitoringu jest analiza bezrobotnych bez zawodu. Grupę tą można scharakteryzować według posiadanego wykształcenia. Poniżej przedstawiony został procentowy udział osób bezrobotnych z danym poziomem wykształcenia w stosunku do ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych bez zawodu na koniec 2019 r. Zgodnie z danymi w PUP w Wysokiem Mazowieckiem zarejestrowanych było **392** osób bezrobotnych bez zawodu, które stanowiły **25,39%** (wzrost o 0,58%) ogólnej liczby wszystkich zarejestrowanych osób bezrobotnych. Zdecydowanie największa liczba osób bezrobotnych posiadała wykształcenie gimnazjalne i poniżej – 214 osób, co stanowiło 51,82 % ogólnej liczby osób bezrobotnych bez zawodu (rok 2018 - 226 osób, 50,79%). Znaczna liczba osób bezrobotnych bez zawodu posiadała wykształcenie średnie ogólnokształcące - 88 osób, które stanowiły – 47,06% ogólnej liczby osób nie posiadających wyuczonego zawodu (rok 2018 - 72 osoby -40,91%).

Tabela 14. Bezrobotni bez zawodu w 2019 roku

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	w tym bezrobotni bez zawodu	Odsetek bezrobotnych bez zawodu (%)*
Ogółem	1 544	392	25,39%
wg poziomu wykształcenia:			
gimnazjalne i poniżej	413	214	51,82%
zasadnicze zawodowe	415	29	6,99%
średnie ogólnokształcące	187	88	47,06%
policealne i średnie zawodowe	381	57	14,96%
wyższe	148	4	2,70%
wg typu ukończonej szkoły:			
zasadnicza szkoła zawodowa			
szkoła przysposabiająca do pracy			
technikum	249	46	18,47%
liceum ogólnokształcące	204	71	34,80%
liceum profilowane	2	1	50,00%
technikum uzupełniające	8	0	0,00%
liceum uzupełniające	7	2	28,57%
szkoła policealna	108	23	21,30%
wyższa	105	3	2,86%

brak danych źródłowych	786	238	30,28%
zasadnicza szkoła zawodowa	75	8	10,67%

*Odsetek bezrobotnych wyliczany jest jako stosunek bezrobotnych bez zawodu wg stanu w końcu okresu sprawozdawczego do ogółu bezrobotnych w ramach danej analizowanej kategorii.

4. Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych ma na celu wskazanie w jakim stopniu kompetencje i wiedza uzyskane w trakcie nauki zabezpieczają absolwentów przed koniecznością długotrwałego pozostawania w rejestrach urzędu pracy jako osoby bezrobotne. Pozwala ona na konstruowanie wiążących wniosków dla systemu kształcenia ponadgimnazjalnego.

Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych opiera się na:

- o Zestawieniu liczby bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w urzędzie pracy z łączną liczbą absolwentów, z uwzględnieniem posiadanego zawodu/specjalności (w agregacji do elementarnej grupy zawodów), ostatnio ukończonej szkoły (nazwa i typ szkoły) – **wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów**,
- o Zestawieniu liczby bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w urzędzie pracy z łączną liczbą bezrobotnych, z uwzględnieniem posiadanego zawodu/specjalności (w agregacji do elementarnej grupy zawodów) – **wskaźnik frakcji absolwentów wśród bezrobotnych**, oszacowanie faktycznej frakcji absolwentów wchodzących na rynek pracy.

Miernikiem służącym do identyfikacji elementarnych grup zawodów/kierunków nauki i szkół, w których mają trudności ze znalezieniem pracy jest **wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów**.

Tabela 15. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2019 roku

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy		Liczba bezrobotnych absolwentów		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozdawczego	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozdawczego
zasadnicza szkoła zawodowa	46	19	1	1	2,17%	2,17%
szkoła przysposabiająca do pracy	4	0	0	0		
technikum	234	153	16	29	6,84%	12,39%
liceum ogólnokształcące	226	0	13	6	5,75%	2,65%
liceum profilowane			0	0		
liceum uzupełniające	18	0	1	0	5,56%	
szkoła policealna	61	19	16	15	26,23%	24,59%

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Powwyższy wskaźnik informuje, jaki odsetek absolwentów w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły stanowią bezrobotni absolwenci w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły (w %). Miernik przyjmuje wartości od 0% (oznacza brak bezrobotnych wśród absolwentów według wybranej specyfikacji) do 100% (sytuacja, w której każdy absolwent w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły jest zarejestrowany jako bezrobotny).

Im niższe wskaźnik przyjmuje wartości, tym daną grupę elementarną zawodów/kierunek nauki/szkołę można uznać za bardziej dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy.

W roku 2019 najliczniejszą grupę absolwentów według typu szkoły stanowili absolwenci technikum (234 osoby) oraz liceum ogólnokształcącego (226 osób). W roku poprzednim liczba absolwentów technikum była taka sama, natomiast absolwentów liceum o 100 osób wyższa. Jednak na podstawie wskaźnika frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów można wnioskować, iż typem szkoły najbardziej dostosowanym do potrzeb lokalnego rynku pracy jest zasadnicza szkoła zawodowa.

Analiza sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na rynku pracy według **wskaźnika frakcji absolwentów wśród bezrobotnych** ma na celu wskazanie jak wysoki jest odsetek bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych w danej elementarnej grupie zawodów.

Tabela 16. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów w 2019 roku

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy		Liczba bezrobotnych absolwentów**		Liczba bezrobotnych		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych	
	ogółem	posiadający tytuł zawodu wy*	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku poprzedniego	koniec maja roku sprawozdawczego	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozdawczego
Artyści plastycy			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Asystenci dentyści			1		1				100,00%	
Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Cieśle i stolarze budowlani			0		1				0,00%	
Ekonomiści			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Elektromechanicy i elektrycy			0	0	3	4			0,00%	0,00%
Elektrycy budowlani i pokrewni			1	0	1	1			100,00%	0,00%
Fryzjerzy	8	8	2	1	11	13	25,00%	12,50%	18,18%	7,69%
Hydraulicy i monterzy rurociągów			0	0	2	2			0,00%	0,00%
Kasjerzy bankowi i pokrewni			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Kelnerzy			0	0	3	3			0,00%	0,00%
Kosmetyczki i pokrewni			1		1				100,00%	

Krawcy, kuźnierze, kapelusznicy i pokrewni			0	0	3	3			0,00%	0,00%
Kucharze			0	0	20	18			0,00%	0,00%
Magazynierzy i pokrewni			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni			0	0	8	6			0,00%	0,00%
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych			0	0	4	3			0,00%	0,00%
Mechanicy pojazdów samochodowych			2	3	24	22			8,33%	13,64%
Monterzy izolacji			0		1				0,00%	
Murarze i pokrewni			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni			0	0	7	8			0,00%	0,00%
Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych			0		1				0,00%	
Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych			0	0	3	5			0,00%	0,00%
Piekarze, cukiernicy i pokrewni			0	0	8	9			0,00%	0,00%
Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni			0	0	2	1			0,00%	0,00%
Pomocniczy personel medyczny			0		2				0,00%	
Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	4	4	0	0	5	8	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Pracownicy obsługi biurowej			0	0	1	1			0,00%	0,00%
Pracownicy usług domowych	14	14								
Projektanci grafiki i multimedków			1		1				100,00%	
Recepcjoniści hotelowi			0	0	8	7			0,00%	0,00%
Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej			0	0	4	2			0,00%	0,00%
Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby			0	0	1	2			0,00%	0,00%
Rolnicy upraw polowych			0	0	1	1			0,00%	0,00%

Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)			0	0	29	27			0,00%	0,00%
Stolarze meblowi i pokrewni			0	0	15	12			0,00%	0,00%
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	37	37	4	0	22	17	10,81%	0,00%	18,18%	0,00%
Tapicerzy i pokrewni				0		1				0,00%
Technicy budownictwa			0	0	2	3			0,00%	0,00%
Technicy elektronicy i pokrewni	5	5	2	0	3	2	40,00%	0,00%	66,67%	0,00%
Technicy mechanicy	13	13	3	1	13	17	23,08%	7,69%	23,08%	5,88%
Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni				0		1				0,00%
Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani			0	0	2	2			0,00%	0,00%
Technicy rolnictwa i pokrewni	31	31	0	0	24	24	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Technicy technologii żywności	25	25	3	12	20	30	12,00%	48,00%	15,00%	40,00%
Technicy weterynarii			0	0	2	2			0,00%	0,00%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	10	10	0	1	15	15	0,00%	10,00%	0,00%	6,67%
Ślusarze i pokrewni			0	0	1	2			0,00%	0,00%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	25	25	0	1	14	15	0,00%	4,00%	0,00%	6,67%
Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp			0	0	3	1			0,00%	0,00%

* Liczba absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

** Wg zawodu wyuczonego.

Wskaźnik informuje, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów stanowią bezrobotni absolwenci (w %). Miernik przyjmuje wartości od 0% (brak absolwentów wśród bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów) do 100% (sytuacja, w której każdy bezrobotny w opisanej elementarnej grupie zawodów to bezrobotny absolwent). Wskaźnik może wskazywać na łatwość i szybkość znalezienia pracy wśród absolwentów w elementarnej grupie zawodów, tj. w jakim stopniu absolwenci zasilają grono bezrobotnych.

5. Podsumowanie

W powiecie wysokomazowieckim tak jak i w kraju utrzymuje się tendencja spadku bezrobocia. W dniu 31 grudnia 2019 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 1545 osób. W stosunku do liczby bezrobotnych w grudniu 2018 r. spadek liczby zarejestrowanych wynosił 22 osoby tj. 1,4%. Stopa bezrobocia w powiecie w grudniu 2019 r. wynosiła 5,6% (tyle samo w czerwcu), natomiast w stosunku do grudnia roku 2019 była niższa o 0,1 pkt.

Biorąc pod uwagę napływ osób bezrobotnych w 2019 roku można dostrzec, iż w perspektywie lat ubiegłych struktura zawodowa osób bezrobotnych z terenu powiatu wysokomazowieckiego nie uległa większym zmianom. W czołowej dziesiątce rankingu znajdują się te same zawody co w latach ubiegłych. Najliczniej reprezentowanym zawodem jest Sprzedawca, na kolejnych miejscach znaleźli się Mechanik pojazdów samochodowych, Średni personel ds. statystyki i dziedzin pokrewnych, Technik technologii żywności, Kucharze oraz Specjaliści ds. administracji i rozwoju.

W okresie od stycznia do grudnia 2019 roku pracodawcy zgłosili do urzędu oraz w internecie 1212 wolnych miejsc pracy (o około 26 % mniej niż w roku 2018). Najwięcej ofert pracy zostało złożonych w zawodach niewymagających specjalnych umiejętności czy kwalifikacji, gdyż najczęściej poszukiwano: Pracowników usług i sprzedawców (266 ofert), Pracowników wykonujących prace proste (237 ofert), Robotników przemysłowych i rzemieślników (164 oferty). Oferty dla Specjalistów (136 ofert) znalazły się na miejscu czwartym.

Na lokalnym rynku pracy duże znaczenie odgrywają również nowe miejsca pracy utworzone przy subsydiowanym wsparciu urzędu. Wprowadzie było ich mniej niż w roku 2018, bo 259 (rok 2018 381), ale dla wielu osób i pracodawców jest to ważny czynnik współodpowiedzialny za możliwość podjęcia pracy oraz za dobrą kondycję firmy.

Miejsca pracy, którymi dysponował Powiatowy Urząd Pracy w Wysokiem Mazowieckiem oraz wolne oferty pracy dostępne na portalach internetowych w minionym roku nie odzwierciedlały struktury wszystkich ofert dostępnych na lokalnym rynku pracy. Część bezrobotnych z terenu powiatu podjęła pracę poza jego obszarem, co sprawia, że monitoring tworzony dla lokalnego rynku pracy nie pokazuje realnego zapotrzebowania pracodawców na pracowników w określonych zawodach.

Tak jak w latach ubiegłych, także i w 2019 roku obserwuje się zdecydowaną przewagę ilości zawodów deficytowych nad nadwyżkowymi, natomiast zawody zrównoważone stanowią niewielki odsetek ogółu analizowanych. Liczba propozycji zatrudnienia zgłaszanych do Urzędu jest niewystarczająca w stosunku do liczby osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Zawody maksymalnie deficytowe, czyli takie, które w 2018 roku wyróżniły się brakiem osób bezrobotnych, to m.in.: Dyrektorzy generalni i zarządzający, Urzędnicy ds. podatków, Monterzy linii elektrycznych, Księgowi, Programiści aplikacji Ratownicy medyczni.

Do **zawodów deficytowych** należą m.in.: Pracownicy działu kadr, Fizjoterapeuci, Asystenci dentyści, Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy.

Zawody zrównoważone. W 2019 roku w powiecie wysokomazowieckim liczba osób bezrobotnych była zrównoważona z liczbą ofert pracy w następujących zawodach: Kasjerzy i sprzedawcy biletów, Nauczyciele szkół specjalnych.

Wśród analizowanych zawodów o wysokim wskaźniku **nadwyżki** wystąpiły także zawody o specyfice **maksymalnej nadwyżki**. Oznacza to, że w danym zawodzie nie pojawiła się ani jedna

oferta pracy skierowana do osób bezrobotnych. W powyższych zawodach wystąpił brak powiązania pomiędzy zapotrzebowaniem rynku pracy a zawodami posiadanymi przez osoby bezrobotne. Największe problemy z zatrudnieniem – brak ofert pracy wystąpił w zawodach m.in.: Ślusarze i pokrewni, Kelnerzy, Kucharze, Szklarze, Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani.

Spośród osób bezrobotnych bez zawodu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wysokim Mazowieckiem (według stanu na koniec grudnia 2019 roku), najwięcej posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej (447 osób). Liczną grupę stanowiły także osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym (424 osoby) oraz średnim i policealnym (372 osoby) .

Kluczowe dla potrzeb dzisiejszego rynku pracy jest kształtowanie kompetencji miękkich i odpowiednich postaw, takich jak uczciwość, odpowiedzialność czy dyscyplina. Istotne znaczenie, z punktu widzenia młodego pokolenia, ma zbliżenie systemu edukacji z rynkiem pracy, czyli ścisła współpraca pracodawców z placówkami oświatowymi wszystkich szczebli.

Przygotowany raport za 2019 rok ma charakter diagnostyczny. Opracowanie przedstawia aktualne zjawiska zachodzące na rynku pracy. Przedłożone dane należy przyjmować z pewną rezerwą i łączyć je z własnymi obserwacjami rynku pracy oraz zmieniającą się sytuacją gospodarczą regionu. Niniejsze sprawozdanie nie jest i nie powinno być jedynym źródłem informacji do podejmowania decyzji w zakresie ustalania kierunków kształcenia i szkolenia przyszłej kadry dla pracodawców czy też podejmowania decyzji o wyborze kierunku kształcenia przez młodych absolwentów szkół gimnazjalnych i podstawowych. Niemniej jednak powyższa analiza, choć obejmuje jedynie część lokalnego rynku pracy, na pewno stanowi cenne źródło informacji o sytuacji na wysokomazowieckim rynku pracy i kierunkach zmian jakie na nim zachodzą.

ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE Powiat wysokomazowiecki INFORMACJA SYGNALNA 2019 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód maksymalnie deficytowy	Urzędnicy do spraw podatków
		Dyrektorzy generalni i zarządzający
		Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym
		Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni
		Monterzy linii elektrycznych
		Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży
		Lektorzy języków obcych
		Nauczyciele kształcenia zawodowego
		Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna
		Kierownicy do spraw finansowych
		Księgowi
		Operatorzy urządzeń pakujących, znakujących i urządzeń do napełniania butelek
		Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej
		Programiści aplikacji
		Ratownicy medyczni
	zawód deficytowy	Pracownicy działów kadr

		Agenci ubezpieczeniowi
		Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni
		Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
		Fizjoterapeuci
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
		Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej
		Asystenci nauczycieli
		Asystenci dentyści
		Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy
		Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani
RÓWNOWAGA	zawód zrównoważony	Kasjerzy i sprzedawcy biletów
		Nauczyciele szkół specjalnych
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Ślusarze i pokrewni
		Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu
		Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni
		Szklarze
		Kucharze
		Gospodarze budynków
		Kelnerzy
		Murarze i pokrewni
		Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji
		Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
		Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany
		Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych
		Barmani
	zawód maksymalnie nadwyżkowy	Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Szwaczki, hafciarki i pokrewni
Sekretarze medyczni i pokrewni		

*Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych został wykonany według nowej metodologii przygotowanej w ramach projektu współfinansowanego ze środków UE w ramach EFS „Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy”.